

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.8.23](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.8.23)

УДК 347

М. М. Александрова,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту
Державний університет «Житомирська політехніка»
ORCID: 0000-0002-5862-6941

В.В. Довгалюк,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів і кредиту
Державний університет «Житомирська політехніка»
ORCID: 0000-0003-2732-8818

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Maryna Aleksandrova
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit
Zhytomyr Polytechnic State University
Vita Dovgaliuk
PhD in Economics, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Finance and Credit
Zhytomyr Polytechnic State University

PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP IN THE SOCIAL SPHERE

Дана стаття присвячена питанням дослідження стану державно-приватного партнерства (ДПП) в соціальній сфері країни, вивченню закордонного досвіду застосування ДПП у вітчизняних реаліях в умовах модернізації економіки та громадянського суспільства в Україні. В статті систематизовано проблеми концесійного договору ДПП та сформувано напрямки їх вирішення стосовно соціальної сфери України. Проаналізовано сфери застосування ДПП в частині застосування таких договорів. Зокрема, зосереджено увагу на соціальній сфері, в т.ч. визначено основні специфічні риси ДПП, так як галузь охорони здоров'я та освіти, науки й культури постійно знаходяться в центрі уваги держави. Тому успішний розвиток ДПП як засобу залучення приватних інвестицій у соціальну сферу можливий при взаємоврахованні інтересів держави і приватного інвестора, адже на сьогодні існує брак довіри та непрозорість відносин між бізнесом і державою.

This article is devoted to the issues of researching the state of public-private partnership (PPP) in the social sphere of the country, studying the foreign experience of applying PPP. The article systematizes the problems of PPP concession agreement and outlines directions of their solution in relation to social sphere in Ukraine. To achieve this goal it is necessary to solve the following tasks: to summarize the world experience in the spheres of public-private partnership, including in the social sphere, to explore the possibilities of its adaptation to domestic realities in the conditions of modernization of the economy and civil society in Ukraine. In Ukraine, the social sector, especially health care, education, science and culture, is constantly in the spotlight of the state. Stimulating the development of PPP mechanisms by the state are aimed at overcoming the negative

tendencies in this area - low quality of social services and low level of their accessibility - and are enshrined in the program documents of socio-economic development of the state. Modern domestic practice of partnership between government and the private sector is largely limited to investment treaties. The best known and most common form of PPP in other countries of the world are concession contracts.

Domestic experience also shows that the most promising scheme to build partnerships in Ukraine in the social sphere is a concession form of PPP because it involves long-term partnership, which allows the parties to carry out strategic planning of their activities. Particularly acute problem of social lending to PPP projects, which are undoubtedly expensive and require significant investment. The solution to this problem is to take state financial institution that can not only stimulate the investment attractiveness of projects, but also provide consulting and other services. On the development of public-private partnership in Ukraine have high hopes, although the introduction of PPPs in practice is very slow. However, a proper use of PPP is the basis for a rapid improvement of the social sphere in the state. The successful development of PPPs as a tool to attract private investment in the social sector is possible if they will ensure a balance of interests of the state and the private investor. Here it is crucial to find partners with self-interest, which is necessary for the implementation of socially significant projects. All problems arising in the field of PPP in Ukraine are primarily linked with the lack of trust and lack of transparency of relations between business and government. Ideally, the partnership envisages cooperation to address common issues and benefit both sides.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; договір концесії; соціальна сфера; проблеми розвитку ДПП в Україні.

Key words: public-private partner ship; concession agreement; social sphere; problems of PPP development in Ukraine.

Постановка проблеми. Поняття державно-приватного партнерства в Україні з'явилося не так давно і за короткий час стало популярним. На жаль, використання даного поняття, як правило, обмежується лише взаємодією держави та бізнесу. Хоча, накопичений світовий та вітчизняний досвід свідчить, що державно-приватне партнерство (ДПП) є одним із дієвих інструментів розширення ресурсної бази та мобілізації резервів для економічного розвитку країни, підвищення ефективності управління державною та муніципальною власністю. ДПП – як відносно нове явищем у світовому та вітчизняному господарстві відображає процеси розширення форм та удосконалення механізмів взаємодії держави та бізнесу. Сучасний розвиток ДПП визначається такими основними чинниками:

– ДПП є елементом змішаної економіки, що сприяє розвитку еквівалентних відносин між державою та підприємництвом,

– ДПП дозволяє додатково залучати ресурси приватного сектора в процеси відтворення у тих галузях економіки, які знаходяться у власності держави та місцевих органів самоврядування, використовувати ініціативу бізнесу для підвищення ефективності використання бюджетних коштів,

– об'єднання зусиль держави та бізнесу в рамках конкретних проектів створює умови для їх конкурентних переваг – бізнес є більш мобільним, швидко реагує на зміни, а держава забезпечує стабільну нормативну базу, проведення організаційних заходів та надає певні види підтримки й захисту.

Враховуючи зазначені фактори можна прогнозувати зростання масштабів розвитку та диверсифікацію форм державно-приватного партнерства. Хоча кожний етап розвитку економічної системи має свої особливості, залежить від багатьох чинників, від пошуку економічного та соціального консенсусу між державою і суспільством. А це вимагає постійного вдосконалення й розвитку існуючого механізму, інструментарію, сфер застосування ДПП, що й зумовило актуальність напрямку даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним основам, питанням еволюції, розвитку форм, механізмів та умов ДПП приділили увагу такі науковці, як Т.О.Брікман, П.деВітте, М.Гедес, В.М.Геєць, О.М.Головінов, І.Ю.Єгорова, О.В.Захаріна, О.В.Зибарева, М.Лакоми-Ціновік, Н.Лі, О.О.Ляхович, А.Ф.Мельник, І.В.Мосійчук, К.В.Павлюк, О.В.Попадюк, М.І.Сайкевич, О.І.Сімсон, Л.І.Симоненко, І.В.Тараненко, Є.А.Удовицька, О.С.Чмир, Ю.Ф. Шкворець, П.І.Шилепницький та багато інших. Чисельність наукових досліджень та публікацій в галузі ДПП свідчать про наявність різноманітних форм, моделей і сфер його застосування. Однак, досі є дискусійними питання участі бізнесу й ролі держави та органів муніципальної влади у сприянні розвитку соціально орієнтованих проектів у галузі освіти, охорони здоров'я, соціального захисту та соціального страхування, а також їх фінансового забезпечення.

Постановка завдання. Метою даної статті є сформулювати умови та дослідити форми розвитку державно-приватного партнерства в соціальній сфері в Україні та в регіональному розрізі на засадах соціальної

відповідальності, а також взаємодії держави, бізнесу й суспільства, способи фінансового забезпечення такого партнерства.

Для реалізації поставленої мети необхідно вирішити такі завдання: узагальнити світовий досвід щодо сфер застосування державно-приватного партнерства, у тому числі і в соціальній сфері, дослідити можливості його адаптації до вітчизняних реалій в умовах модернізації економіки та громадянського суспільства в Україні.

Методологічною основою даної статті є праці вітчизняних та іноземних фахівців у сфері державно-приватного партнерства, законодавчо-нормативні акти України, аналітичні записки дослідників і науковців. При написанні даної статті були використані наукові методи дослідження, як логічний, діалектичного аналізу, системно-структурний, узагальнення та інші.

Вклад основного матеріалу дослідження. Стимулювання модернізації і трансформацій в соціально-економічній сфері України вимагає розроблення і впровадження дієвих механізмів фінансування відповідних напрямків економіки, одним з яких є державно-приватне партнерство (ДПП). Високий рівень ефективності ДПП доведено практичним досвідом багатьох країн світу, оскільки ДПП об'єднує матеріальні й нематеріальні ресурси суспільства й приватного сектору на довгостроковій та взаємовигідній основі для створення суспільних благ. За даними Національного інституту стратегічних досліджень основними сферами застосування ДПП в інших країнах є:

- США – здебільшого реалізують проекти ДПП в галузі природоохоронної діяльності та життєзабезпечення сільських населених пунктів;
- Канада – в проектах ДПП акцентується увага на такі галузі, як енергетика, транспорт, захист навколишнього середовища, водні ресурси, водопостачання та водовідведення, рекреаційні об'єкти, інформаційні технології, значно менше в охороні здоров'я, освіті;
- Греція – переважають проекти ДПП в транспортній сфері, особливостю є автомобільних доріг та аеропортів;
- Австралія – встановила транспорт і системи життєзабезпечення міст як пріоритетні напрямки для ДПП;
- Ірландія – переважно визначила такі об'єкти ДПП, як автомобільні дороги, міські транспортні системи;
- Нідерланди – запроваджують ДПП в громадській житловій сфері та в системах життєзабезпечення міст;
- Іспанія – започаткувала проекти ДПП в галузі платних автомобільних доріг та системах життєзабезпечення міст;
- Польща – реалізуються проекти ДПП у таких сферах як спорт, муніципальна інфраструктура, водопостачання та водовідведення, охорона здоров'я, освіта;
- Франція – сильні позиції ДПП займає у сфері автомобільних доріг, комунального господарства, енергетики; проте, останнім часом суспільство звертає увагу на розробку ДПП в соціальній сфері;
- Великобританія – розробила проекти ДПП щодо таких об'єктів як лікарні, школи, автомобільні дороги, оборонні об'єкти, тюрми [11].

Як видно, соціальна сфера слабо представлена в напрямках розповсюдження ДПП. Застосування механізму ДПП у сферах освіти та охорони здоров'я знайшло розвиток насамперед у Великобританії та дещо в Канаді й Польщі.

Проте, останнім часом у доповнення до традиційних сфер партнерства в галузях виробничої інфраструктури уряди Великобританії, США, Франції, Німеччини, Іспанії, Італії, Канади, Австралії, країн Центральної та Східної Європи почали активно укладати договори з приватним сектором про надання послуг в соціальній сфері: охорони здоров'я, освіти й культури, розвитку дітей, відкриття приватних шкіл, підвищення кваліфікації робочої сили, підтримки соціально вразливих верств населення, подолання надмірної соціальної диференціації в суспільстві тощо. Освітні заклади, медичні центри, лікарні, вуличне освітлення, утилізація сміття, харчування, соціальне житло – головні об'єкти програм ДПП, які ґрунтуються переважно на концесійних моделях та контрактах на управління.

В Україні існує ціла низка проектів ДПП. Так, у 2017р. в рамках державно-приватного партнерства було реалізовано 192 проекти, у т.ч. 160 договорів концесії, 32 договори про спільну діяльність [2].

За даними центральних та місцевих органів виконавчої влади в Україні станом на 01.07.2019 на засадах ДПП укладено 186 договорів, з яких реалізується 52 договори (35 – договорів концесії, 15 – договорів про спільну діяльність, 2 – інші договори), 134 договори не реалізується (4 договори – закінчено термін дії, 17 договорів – розірвано, 113 договорів – не виконуються) [11]. Як видно із довідки Міністерства економічного розвитку і торгівлі України останнім часом в державі реалізується лише близько 28% договорів ДПП, понад 60% укладених договорів не виконуються.

Проведений аналіз щодо сфер застосування ДПП показує, що найбільше договорів укладено в таких галузях:

- оброблення відходів,
- очищення та розподілення води,
- будівництва та експлуатації автострад, доріг, мостів, шляхових естакад, тунелів, морських та річкових портів та їх інфраструктури,
- виробництво, транспортування і постачання тепла.

В сфері туризму, відпочинку, культури та спорту – лише 1 договір [4].

В Житомирській області активно реалізується лише 1 договір ДПП в галузі теплопостачання. Однак, в 2018 р. було розпочато соціальний проект ДПП в галузі професійно-технічної освіти.

В Україні галузі соціальної сфери, в першу чергу охорони здоров'я та освіти, науки й культури постійно знаходяться в центрі уваги держави. Стимулювання державою розвитку механізмів ДПП мають на меті подолання негативних тенденцій в цій сфері – низька якість соціальних послуг та невисокий рівень їх доступності – та закладено в програмних документах соціально-економічного розвитку держави [15]. Постійний інтерес до участі в соціальних проектах, які мають стійкий масовий попит, існує і в бізнесі. Однак, вітчизняний досвід ДПП в соціальній сфері досить обмежений.

Сучасна вітчизняна практика партнерства влади та приватного бізнесу здебільшого обмежується інвестиційними договорами. Так, наприклад, приватний забудовник в якості додаткової винагороди за право здійснювати будівництво власних об'єктів комерційної нерухомості може брати на себе зобов'язання побудувати, чи реконструювати, чи модернізувати окремі соціальні об'єкти, які вже належать або будуть належати державі чи органам місцевої влади та самоврядування. Така практика виправдала себе у великих містах, в яких приватний інвестор має можливість швидко та негайно компенсувати свої витрати на інвестиції за рахунок реалізації чи експлуатації власної комерційної нерухомості. В умовах низької ділової активності у невеликих містах та населених пунктах ця схема залучення інвестицій має досить обмежені можливості та не спрацьовує.

Найбільш відомою та поширеною формою ДПП в інших країнах світу є концесійні договори. За останні 10-15 років реалізовані тисячі проектів. Концесійне законодавство існує у понад 120 країнах світу з різним суспільним і державним устроєм [15]. Вітчизняний досвід також показує, що найбільш перспективною схемою побудови партнерських відносин в Україні в соціальній сфері є концесійна форма ДПП, оскільки вона передбачає довгострокове партнерство, яке дозволяє сторонам здійснювати стратегічне планування своєї діяльності.

Вітчизняне законодавство в якості об'єктів партнерства передбачає:

- об'єкти охорони здоров'я, у тому числі санаторно-курортного лікування,
- об'єкти освіти, культури, спорту,
- об'єкти, що використовуються для організації відпочинку й туризму,
- інші об'єкти соціально-культурного призначення [3].

Специфікою повноцінної концесійної моделі в сфері охорони здоров'я, освіти, науки й культури, соціального забезпечення є можливість поєднання концесіонером декілька видів діяльності:

- будівництво, реконструкція, модернізація об'єкта,
- експлуатація об'єкта чи мережі об'єктів,
- виробництво та надання послуг населенню протягом всього життєвого циклу об'єкта угоди.

Така організація проекту ДПП встановлює до приватного партнера – концесіонера – вимоги, які для українських девелоперських компаній є принципово новими. Окрім того, виникає багато організаційних питань, пов'язаних з отриманням концесіонером ліцензій та дозволів на різні види своєї професійної діяльності. Одним із способів вирішення зазначених проблем може бути використання концесіонером договорів про спільну діяльність. Слід підкреслити, що закордонний досвід, наприклад, Великобританії, Канади щодо концесійних договорів в соціальній сфері (зокрема, в галузі охорони здоров'я) функції надання профільних послуг залишаються за публічним сектором. Приватний партнер лише створює умови для роботи та забезпечує життєдіяльність відповідних підприємств, організацій та установ.

Ще однією особливістю концесійних домовленостей в соціальній сфері є те, що в процесі їх реалізації законодавчо повинно бути гарантовано певний мінімум соціальних послуг населенню, наприклад, обов'язкове медичне страхування в охороні здоров'я та забезпечення доступності безкоштовної загальної середньої освіти. Рішенням цього завдання може бути:

- можливість приймання на себе концедентом частини витрат на створення, використання, експлуатацію об'єкта концесійного договору,
- отримання концесіонером у будь-якій формі субсидій від відповідного рівня головного розпорядника бюджетних коштів на надання соціальних послуг чи будівництво, реконструкцію відповідного об'єкта,
- можливість не встановлення концесійної плати.

Враховуючи економічні особливості діяльності освітніх та медичних установ, зокрема відсутність у них надприбутків та природної ренти, концесійні угоди в галузях соціальної сфери не повинні передбачати виплату концесійної винагороди. В іншому випадку, залучення приватних інвесторів в цю сферу буде досить проблематичним.

Особливо гостро стоїть проблема кредитування соціальних проектів ДПП, які, безперечно, є дорогими та вимагають значних капіталовкладень. Рішення цієї задачі може взяти державна фінансова установа, яка може не лише стимулювати інвестиційну привабливість проектів, а й надавати консультаційні та інші послуги.

Висновки. На розвиток державно-приватного партнерства в Україні покладають великі надії, хоча впровадження ДПП в практичну діяльність відбувається дуже повільно. Проте, грамотне застосування ДПП є підґрунтям для швидкого покращення соціальної сфери в державі. Успішний розвиток ДПП як засобу залучення приватних інвестицій у соціальну сферу можливий, якщо буде забезпечено баланс інтересів держави і приватного інвестора. Саме тут виключно важливим є знайти партнерам власний інтерес, який необхідний для реалізації соціально значимих проектів.

ДПП в соціальній сфері має специфічні риси, основними серед яких можна виділити:

- масштабність та суспільна значимість;

– необхідність підвищення рівня фінансової та публічно-правової грамотності населення.

Для розвитку ДПП в соціальній сфері в Україні, на нашу думку, основоположну роль можуть зіграти такі аспекти:

– при загальній стандартизації умов, форм та інструментів ДПП розвивати індивідуальний підхід до соціальних програм в залежності від того чи іншого регіону країни, забезпечуючи розвиток договірної економіки;

– активно запроваджувати договірне ціноутворення, коли в контрактах обумовлюються неабсолютні ціни, а верхнотанижню їх межу; при цьому допустимим вважається їх перегляд в залежності від змін законодавства, реалізації ризиків інфляції, політичних, форс-мажорних обставин;

– враховуючи малозабезпечені та найбільш вразливі верстви населення вважаємо за потрібне субсидіювати споживачів соціальних послуг, а не їх виробників, особливо в освіті та охороні здоров'я; при цьому можливо використовувати, наприклад, ваучери, державні чеки, сертифікати тощо;

– здійснювати фінансування соціальних програм ДПП із приватних джерел, а отримувачами послуг можуть бути державні юридичні особи, які визначають ціну послуг для їх споживачів;

– в соціальних програмах та укладених договорах ДПП необхідно чітко розподіляти ризики держави і приватного партнера, створюючи умови не для разових проектів, а для довгострокових партнерських угод;

– одним із напрямків удосконалення законодавчо-нормативного поля має стати передбачення підстав для відмови від участі в проектах та пропозиція участі приватних інвесторів у техніко-економічному обґрунтуванні соціальних проектів;

– реалізовувати принцип контролю, особливо комплаєнсу, освіти й контакту з населенням, розробляючи механізм діалогу та публічного обговорення проектів;

– забезпечити реалізацію принципу помірності лідерства держави тощо.

На нашу думку, всі проблеми, що виникають в сфері ДПП в Україні пов'язані, насамперед, із браком довіри та непрозорістю відносин між бізнесом і державою. В ідеалі, партнерство передбачає взаємодію для рішення спільних питань й отримання вигоди кожною із сторін.

Список літератури.

1. Державно-приватне партнерство в контексті управління державними інвестиціями в Україні: звіт Світового банку. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=eff478d9-01bc-425c-9c43-aeab9fba735c&title=ZvitSvitovogoBankuderzhavnoprivatnePartnerstvoVKontekstiUpravlinniaDerzhavnimiInvestitsiia miVUkrain> (08.07.2019).

2. Довідка щодо результатів здійснення ДПП в Україні. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ed00a2ba-480a-4979-84eb-d610a0827a8c&title=ZagalniiOgliad> (29.07.2019).

3. Закон України «Про державно-приватне партнерство». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (15.06.2019).

4. Захаріна О.В., Симоненко Л.І., Сайкевич М.І. Публічно-приватне партнерство як механізм розвитку інфраструктури регіону. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2018. № 2. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2018/32.pdf (10.06.2019).

5. Попович Д.В. Концесія як форма державно-приватного партнерства: сутність, переваги і недоліки застосування. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 1 (17). С. 49-53. URL: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n1.html> (13.08.2019).

6. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України URL: <http://me.gov.ua> (29.07.2019).

7. Островський І.А., Костюк В.Д. Державно-приватне партнерство як чинник децентралізації економіки України. *Економіко-правові аспекти державно-приватного партнерства в умовах децентралізації економіки України*: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. молодих учених і студ. (Харків, 1-28 лютого 2017 р.). Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. С. 133-136.

8. Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серп. 2014 р. № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> (11.07.2019).

9. Петрова І.П., Бутенко Н.В., Залознова Ю.С. Публічно-приватне партнерство в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 2 (44). С. 21-28.

10. Сімсон О. Державно-приватне партнерство в інноваційній сфері. URL: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vapnu/2011_4/SimsonO.pdf (23.07.2019).

11. Стан здійснення ДПП в Україні. URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> (29.07.2019).

12. Стратегія розвитку Житомирської області на період до 2020 року (Додаток до рішення обласної ради від 19.03.2015 р. №1403). URL: http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/02/Strategiya-rozvitku-ZHitomirskoyi-obl..pdf (29.07.2019).

13. Сугак Т.М. Розвиток державно-приватного партнерства в сфері водопостачання в Україні: переваги та недоліки. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016. № 10/1, Т. 24. С.133-140.

14. Шилепницький П.І. Державно-приватне партнерство: теорія і практика: монографія. Чернівці, 2011. 455 с.

15. Щодо розвитку державно-приватного партнерства як механізму активізації інвестиційної діяльності в Україні : Аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://old2.niss.gov.ua/articles/816/> (29.07.2019).

References.

1. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2016), "Public-Private Partnership in the Context of Public Investment Management in Ukraine [World Bank Report], available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=eff478d9-01bc-425c-9c43-acab9fba735c&title=ZvitSvitovogoBankuderzhavnoprivatnePartnerstvoVKontekstiUpravlinniaDerzhavnimiInvestitsiia miVUkrain> (Accessed 8 July 2019).
2. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2019), "Reference on the results of PPP implementation in Ukraine", available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=ed00a2ba-480a-4979-84eb-d610a0827a8c&title=ZagalniiOgliad> (Accessed 29 July 2019).
3. The Verkhovna Rada of Ukraine (2018), The Law of Ukraine "On public-private partnership", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17> (Accessed 15 June 2019).
4. Zakharina, O.V. Symonenko, L.I. and Sajkevych, M.I. (2018) "Public-private partnership as a mechanism for the development of the region's infrastructure", *Public Administration: Improvement and Development*, vol. 2, available at: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2018/32.pdf (Accessed 10 June 2019).
5. Popovych, D.V. (2015), "Concession as a form of public-private partnership: the nature, advantages and disadvantages of application", *Economy: the realities of time*, vol. 1(17), pp. 49-53, available at: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/n1.html> (Accessed 13 August 2019).
6. The official site of Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2019), available at: <http://me.gov.ua> (Accessed 29 July 2019).
7. Ostrovs'kyj, I.A. and Kostiuk, V.D. (2017), "Public-private partnership as a factor of decentralization of economy of Ukraine", *Materialy Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. molodykh uchenykh i stud.* Ekonomiko-pravovi aspekty derzhavno-pryvatnoho partnerstva v umovakh detsentralizatsii ekonomiky Ukrainy [Materials of the All-Ukrainian Scientific and Practical Internet Conference of Young Scientists and Students. Economic and legal aspects of public-private partnership in the conditions of decentralization of the economy of Ukraine], KhNUMHim, Kharkiv, Ukraine, pp. 133-136.
8. The Cabinet of Ministers of Ukraine (2014), The Decree "On approval of the State Regional Development Strategy for the period up to 2020". available at: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> (Accessed 11 July 2019).
9. Petrova, I.P. Butenko, N.V. and Zaloznova, Yu.S. (2016), "Public-Private Partnership in Ukraine: State, Problems and Prospects for Development", *Economic Bulletin of Donbass*, vol. 2 (44), pp. 21-28.
10. Simson, O. (2011), "Public-Private Partnership in Innovation", available at: http://www.nbu.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Vapnu/2011_4/SimsonO.pdf (Accessed 23 July 2019).
11. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2019), "Status of PPP implementation in Ukraine", available at: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=9fc90c5e-2f7b-44b2-8bf1-1ffb7ee1be26&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini> (Accessed 29 July 2019).
12. Zhytomyr Regional State Administration (2015), "Strategy of development of Zhytomyr region for the period up to 2020", available at: http://dfr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2016/02/Strategiya-rozvitku-ZHitomirskoyi-obl.pdf (Accessed 29 July 2019).
13. Suhak, T.M. (2016), "Public Private Partnership for Water Supply in Ukraine: Advantages and Disadvantages", *Bulletin of Dnipropetrovsk University*, vol. 10/1, pp. 133-140.
14. Shylepnyts'kyj, P.I. (2011), *Derzhavno-pryvatne partnerstvo: teoriia i praktyka* [Public-Private Partnership: Theory and Practice]. Chernivtsi, Ukraine.
15. National Institute for Strategic Studies (2012), "On the development of public-private partnerships as a mechanism for intensifying investment activity in Ukraine", available at: <http://old2.niss.gov.ua/articles/816/> (Accessed 29 July 2019).

Стаття надійшла до редакції 20.08.2019 р.